

22.11.2016

Arvoisa kehitysministeri Kai Mykkänen,

Euroopan unionin kehityspolitiikka on muutoksen keskellä. EU-jäsenmaiden ja parlamentin vastaus komission ehdotuksiin uudesta kehityspoliittisesta konsensuksesta ja uudesta kumppanuudesta Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden kanssa kertoo paljon EU:n kunnianhimosta kestävän kehityksen edistämiseksi ja kansainvälisten sopimusten noudattamisessa. Jäsenmailla ja parlamentilla on tärkeä rooli viedä kansalaisyhteiskunnan huolia komission ehdotuksista eteenpäin. Kehys ry toivoo, että EU ja sen jäsenmaat, Suomi mukaan lukien, osoittavat rohkeutta katsoa eteenpäin ja viedä maailmaa aidosti kestävämpään ja oikeudenmukaisempaan suuntaan. Uusi kehityspoliittinen konsensus on tärkeä signaali siitä, että EU näkee kestävän kehityksen Agenda 2030:n osana kehityspolitiikkaansa. Samalla on tärkeä pitää mielessä, että EU:n tulee tuoda Agenda 2030 myös muihin politiikkoihinsa. Sen toteutumiseksi komission tulee ensi tilassa laatia ehdotus EU:n kestävän kehityksen strategiaksi.

EU:n kehityspolitiikan uudistaminen

Periaatteet ja tavoitteet

Tänään julkaistu komission ehdotus EU:n uudesta kehityspoliittisesta konsensuksesta alkaa lupaavasti. Agenda 2030, EU:n arvopohja ja kehityspolitiikan tavoitteet ovat tuotu heti konsensuksen kärkeen. Alun johdanto-osioissa mainitaan kaikki oikeat asiat: **ihmisoikeudet, kestävän kehityksen neljä ulottuvuutta** (sosiaalinen, ympäristö, talous ja hallinto), **sukupuolten välinen tasa-arvo, universaalisuus, tavoitteiden väliset ristikkäisvaikutukset** sekä se, että **ketään ei jätetä kehityksestä jälkeen**. Kehityspolitiikan tavoitteeksi on mainittu kestävän kehityksen tukeminen kehitysmaissa, päätavoitteena köyhyyden poistaminen.

Pidämme kuitenkin erittäin valitettavana, että **komission ehdotuksessa nämä periaatteet ja tavoitteet eivät ohjaa konsensuksen painotuksia** ja että ne unohtuvat ensimmäisten sivujen jälkeen. Ehdotuksen tapa jakaa EU:n toiminta Agenda 2030:n viiden "P:n" mukaan (*people, planet, prosperity, peace, partnership*) ohjaa toimintaa silloihin, joista Agenda 2030:ssa nimenomaan halutaan eroon. Tämä sotii täysin integroidun agendan luonnetta vastaan. **Agenda 2030:n pääperiaatteet ja tavoitteet tulee ottaa huomioon kaikissa EU:n toimissa ja kaikilla sen painopistealoilla.**

Esimerkiksi energiaa ei ole mahdollista hahmottaa vain planeettaa koskevana ympäristökysymyksenä tai investointeja vain varallisuuteen liittyvänä asiana. Näissä molemmissa pitää ottaa kaikki kestävän kehityksen ulottuvuudet tasapuolisesti huomioon sekä varmistaa ihmisoikeuksien toteutuminen. Ollakseen aidosti ihmisoikeusperustainen konsensuksen tulisi lähestyä myös koulutusta, terveyttä ja ruokaa ensisijaisesti oikeuksina.

- Agenda 2030:n periaatteiden ja EU:n kehityspolitiikan tavoitteiden tulee aidosti ohjata koko uutta konsensusta. EU:n kehityspolitiikan temaattiset painopisteet tulee siksi irrottaa yksittäisistä Agenda 2030:n periaatteista.

Kumppanuus

Pidämme tervetulleena, että konsensuksessa kiinnitetään huomiota monitoimijuuteen. Mielestämme eri kumppanit on kuitenkin otettu komission ehdotuksessa epätasapainoisesti huomioon. Ensinnäkin kumppanuuksia käsittelevästä luvusta puuttuvat kehityksen tärkeimmät kumppanit: ihmiset ja paikallisyhteisöt, jotka tulisi nostaa paikallisviranomaisten ja kumppanimaiden ohella keskeisimmiksi kumppaneiksi. Avun tuloksellisuuden periaatteita kunnioittaen kehitysyhteistyön tulee lähteä liikkeelle omistajuudesta.

Toiseksi, kansalaisjärjestöt eivät voi hyväksyä yksityisen sektorin hallitsevaa asemaa konsensuksessa. EU:n tulee tunnustaa eri toimijoiden erilliset, toisiaan täydentävät roolit, eikä nimetä ainoastaan yksityissektoria kehityksen keskeiseksi kumppaniksi. Kansalaisyhteiskunnan rooli tulee nähdä huomattavasti laajemmin demokraattisen yhteiskunnan keskeisenä pilarina sekä tunnustaa sen rooli Agenda 2030:n toimeenpanossa, seurannassa ja arvioinnissa. Nyt kansalaisjärjestöt nähdään konsensuksessa rajatusti kehitysyhteistyön toteuttajina ja vahtikoirina.

- Kansalaisjärjestöt eivät voi hyväksyä konsensusta, jossa eri toimijoiden roolit ja arvostus ovat epätasapainossa.
- Kansalaisyhteiskunnan rooli niin Agenda 2030:n toimeenpanossa, seurannassa kuin arvioinnissa tulee tunnustaa.

Globaali kansalaiskasvatus ja kehitysviestintä

Olemme yllättyneitä ja pettyneitä siihen, ettei globaalikasvatusta ja kehitysviestintää mainita komission ehdotuksessa ollenkaan. Tilanteessa, jossa Euroopan asenneilmapiiri on kiristymässä, nationalistiset virtaukset nostavat päätään eikä ihmisoikeusloukkauksiin suhtauduta samalla vakavuudella kuin ennen, tulisi EU:n panostaa entistä enemmän globaalin kansalaiskasvatuksen tukemiseen eurooppalaisen arvopohjan – ihmisoikeuksien, demokratian, oikeuden, sukupuolten välisen tasa-arvon, rauhan, solidaarisuuden, suvaitsevaisuuden ja kulttuurien ymmärtämisen – vahvistamiseksi.

Globaalin kansalaiskasvatuksen tukeminen on tärkeää myös Agenda 2030:n universaalien luonteen vuoksi. Kestävän kehityksen tavoitteita ei yksinkertaisesti voida saavuttaa ilman aktiivista kansalaisuutta. Sen takia myös konsensuksessa on erittäin tärkeää sitoutua tukemaan globaalikasvatusta ja kehitysviestintää, jolla voidaan rakentaa kriittisten ajattelijoiden, ongelmanratkaisijoiden ja aktiivisten kansalaisten Eurooppaa.

- Konsensuksessa tulee tunnustaa globaalin kansalaiskasvatuksen keskeinen rooli Agenda 2030:n toteuttamisessa.

Kestävää kehitystä tukeva politiikkajohdonmukaisuus

Kestävää kehitystä tukevaa politiikkajohdonmukaisuutta käsittelevä osio ansaitsee kiitosta. Olemme komission kanssa samaa mieltä johdonmukaisuuden käsitteen laajentamisesta huomioiden kuitenkin samalla Lissabonin sopimuksesta tulevan velvoitteen EU-politiikkojen vaikutusten arviointiin kehitysmaissa. Komission ehdotus pitää sisällään nykyisten mekanismien vahvistamisen sekä konkreettisia parannusehdotuksia. Kumppanimaille kohdistettava tuki politiikkojen vahvistamiselle johdonmukaisempaan suuntaan kuuluisi kuitenkin ensisijaisesti hyvän hallinnon yhteyteen, ei politiikkajohdonmukaisuuskappaleeseen, joka koskee nimenomaan EU:n eri politiikkoja.

Olemme lisäksi pettyneitä siihen, ettei komissio tunnusta EU:n eri politiikkojen mahdollisia negatiivisia keskinäisvaikutuksia. Esimerkkinä tänään samanaikaisesti julkaistussa kestävän kehityksen tiedonannossa ja sitä tukevassa Eurostatin raportissa korostetaan vähiten kehittyneistä maista tulevaa tuontia mallina politiikkajohdonmukaisuuden onnistumisesta. Samalla kuitenkin komissio jättää mainitsematta saman politiikan käänntöpuolen: EU-tuotteiden kasvavan tuonnin kehitysmaissa ja sen vaikutuksen niiden kauppataseisiin.

Muuttoliike ja kehitys

Komissio julkaisi kesäkuussa ehdotuksen EU:n uudesta muuttoliikepolitiikasta. Komission ehdottama lähestymistapa tähtää EU:n ja sen jäsenmaiden olemassa olevien kehitysyhteistyöinstrumenttien suuntaamiseen

Eurooppaan kohdistuvan muuttoliikkeen estämiseksi ehdollistamalla kehitysyhteistyön kumppanimaiden toimiin omien rajojensa valvomiseksi.

Kapeakatseinen muuttoliikkeen hillintä komission ehdottamalla tavalla ei myöskään heikennä ihmisalakuljettajien toimintamahdollisuuksia, vaan ohjaa ihmisiä hakeutumaan Eurooppaan entistä vaarallisempia reittejä pitkin. Kun avun ehdollistamista ei ole sidottu samalla lailla esimerkiksi hyvään hallintoon tai ihmisoikeuksien noudattamiseen, saatetaan ihmisiä palauttaa jatkossa väkisin maihin, joissa heidän ihmisoikeudet ovat vakavasti uhattuina.

Ihmisiä ajaa liikkumaan monet tekijät. Liikkeelle saatetaan lähteä niin uusien elinkeinojen, koulutuksen tai perheen perässä kuin konfliktia, väkivaltaa ja ihmisoikeusrikkomuksia pakoon. Kehitysyhteistyön tulee huomioida muuttoliike ja olla sille sensitiivistä, mutta kehitysyhteistyötä ei pidä tehdä muuttoliikkeeseen ja turvallisuuteen liittyvien huolien ja pelkojen ehdoilla. Hyvin hallittu muuttoliike ja ihmisten liikkuvuus voivat toimia kehityksen mahdollistajina, kuten komissio tunnistaa esityksessään uudeksi kehityspoliittiseksi konsensukseksi.

- Kehitysyhteistyötä ei saa alistaa muuttoliikkeeseen ja turvallisuuteen liittyville huolille eikä sitä pidä ohjata jäsenmaiden muuttoliikepolitiikan rahoitusvälineeksi.
- EU:n tulee luopua komission ehdottamasta avun ehdollistamisesta ja noudattaa kansainvälisiä sitoumuksiaan avun tuloksellisuudesta.
- Köyhyyden vähentämisen ja kestäväen kehityksen tulee säilyä EU:n kehitysyhteistyön varsinaisina tavoitteina.

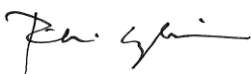
Euroopan kestäväen kehityksen rahasto (EKKR)

EU on viimeistelemässä Euroopan ulkoista investointiohjelmaa ja sen alle perustettavaa kestäväen kehityksen rahastoa. Olemme huolissamme investointisuunnitelman ja kestäväen kehityksen rahaston tavoitteista ja perussyistä. Investointisuunnitelma julkistettiin ensimmäisen kerran osana EU:n kesäkuista muuttoliikepakettia, ja sitä on sen jälkeen yritetty tuoda retorisesti lähemmäksi kestäväen kehitystä.

Investointisuunnitelman ohjaamiseksi raiteilleen ehdotamme, että se irrotetaan muuttoliikkeen hallinnasta ja lyhyen aikavälin ulko- ja turvallisuuspolitiikasta ja että siinä otetaan laaja-alaisesti huomioon Agenda 2030:n periaatteet ja kestäväen kehityksen eri ulottuvuudet. Toivomme, että siinä myös varmistetaan, että investointisuunnitelman tuoma rahoitus ja kehitysvaikutus ovat aidosti lisäisiä, ettei se sisällä riskejä ihmisille tai ympäristölle ja että se tukee säällistä työtä ja sukupuolten välistä tasa-arvoa.

Tarkempia kansalaisyhteiskunnan viestejä voitte lukea oheisesta kirjeestä, jossa olemme olleet kattojärjestömme CONCORDin kanssa mukana.

Kunnioittavasti,

Rilli Lappalainen
Pääsihteeri
Kehys ry